

Mai més liberal

L'esquerra perd a tot Europa i ara trontolla també a Alemanya, el seu últim bastió. Segons Oskar Lafontaine, un dels militants més destacats del grup antiglobalització Attac, les teories neoliberals han fet perdre el nord al socialisme europeu, que no ha entès tampoc el problema de la delinqüència, ni ha sabut com afrontar la immigració, encastellada en un 'internacionalisme' inoperant. I no té somnis que vulga realitzar.

Està rabiós contra tot i contra tots, contra tots els grans directius que, de la mateixa manera que Ron Sommer de la Deutsche Telekom, no fan més que augmentar-se els sous. Està rabiós amb això que ell anomena el *turbocapitalisme*, és a dir, el desenfrenat mercat global, fet d'especulacions financeres i acomiadaments en massa dels treballadors dependents.

Però, per damunt de tot, Oskar Lafontaine, l'antic president de l'SPD (Partit Socialdemòcrata Alemany) i antic ministre de Finances del Govern Schroder està furiós pel miserable estat del seu partit (al qual continua afiliat). Està desesperat de veure es problemes que minen l'actual Govern d'esquerra a Berlín, que segons tots els sondeigs ho perdrà tot a les pròximes eleccions del 22 de setembre. És per això que el llibre de Lafontaine, un dels militants més actius del front alemany Attac, es titula *La ràbia creix*. Però per què entra en crisi l'esquerra. Després de l'enfonsament dels governs progressistes a Espanya, Portugal, França i Holanda, ara sembla que tampoc Alemanya no se'n salvarà? Com pot ser que l'epicentre del vell continent s'haja girat irremediament cap a la dreta? Ho hem preguntat a l'home més perillós d'Europa, tal i com l'ha anomenat el periòdic *The Sun*.

—Què és el que li provoca aquesta ràbia?

—La meua ràbia naix de la degeneració del mercat global, però també de les horribles onades de terrorisme, com l'atac de l'11 de setembre, i del fet que els estats industrialitzats, sota la direcció militar dels Estats Units, s'asseguren els recursos mundials dictant al mateix temps les regles monetàries i financeres a la resta del món. Tot això és injust i com a vell socialista, m'omple de ràbia.

—Però si la seua anàlisi i la seua ràbia són justes, com pot ser, doncs, que tot Europa es gire cap a la dreta?

—L'origen de la crisi actual de l'esquerra parteix dels anys setanta. En aquella època, fins i tot un president republicà com era Nixon es definia com a keynesià. La funció reguladora de l'estat, la seua intervenció en la despesa pública i en defensa dels treballadors eren les receptes estàndard de l'economia social de mercat. Va ser durant l'època de Ronald Reagan i de Margaret Thatcher quan l'esquerra va començar a fluixejar.

—En quin sentit?

—Aquests dos polítics són responsables del triomf absolut de les doctrines neoliberals. Si el keynesianisme consisteix bàsicament en la defensa de l'estat social, el neoliberalisme n'és el desmantellament absolut. No obstant això, al llarg d'una dècada fins i tot els partits de l'esquerra, i més concretament el New Labour anglès, s'han convertit en portaveus d'aquesta economia neoliberal. La crisi de l'esquerra s'explica així: qui adopta un llenguatge i un pensament neoliberal, ja no té més credibilitat com a polític d'esquerra.

—En lloc de les doctrines neoliberals, no deuen ser l'Europa unida, la burocràcia de Brussel·les i l'euro els motius que empenten la gent cap a la dreta?

—Segurament l'Europa unida no reforça el populisme de dreta. En qualsevol cas, l'esquerra europea ha comès una errada i ha descuidat durant massa temps dues qüestions concretes de la integració europea, que han esdevingut ara el cavall de batalla de les dretes.

—Quines?

—En primer lloc, la lluita contra la delinqüència. En aquest assumpte l'esquerra s'ha enganyat concen-

trant-se massa sobre la situació social del delinqüent i molt menys, en canvi, sobre els problemes de les víctimes. No és casualitat que un dels motius de l'èxit de Tony Blair siga justament el fet d'haver reconegut la importància de l'eslògan "*Law and order*" ("Llei i ordre"), llevant-li a la dreta anglesa l'as que sempre amagava a la mà-nega.

— I l'altra gran errada?

— Les classes socials més dèbils són les víctimes predestinades no solament d'una delinqüència difosa, sinó també del problema de la immigració. En aquest cas, també l'esquerra s'ha aturat massa sobre el vell lema de l'internacionalisme, no ha reaccionat al fenomen durant molt de temps i ha regalat així massa vots —i justament dels seus clàssics electors— als demagogs de la dreta, com ara Le Pen, Chirac o la llista Fortuyn a Holanda.

— Així, doncs, Tony Blair i el New Labour corren el risc d'esdevenir l'únic bastió de l'esquerra europea?

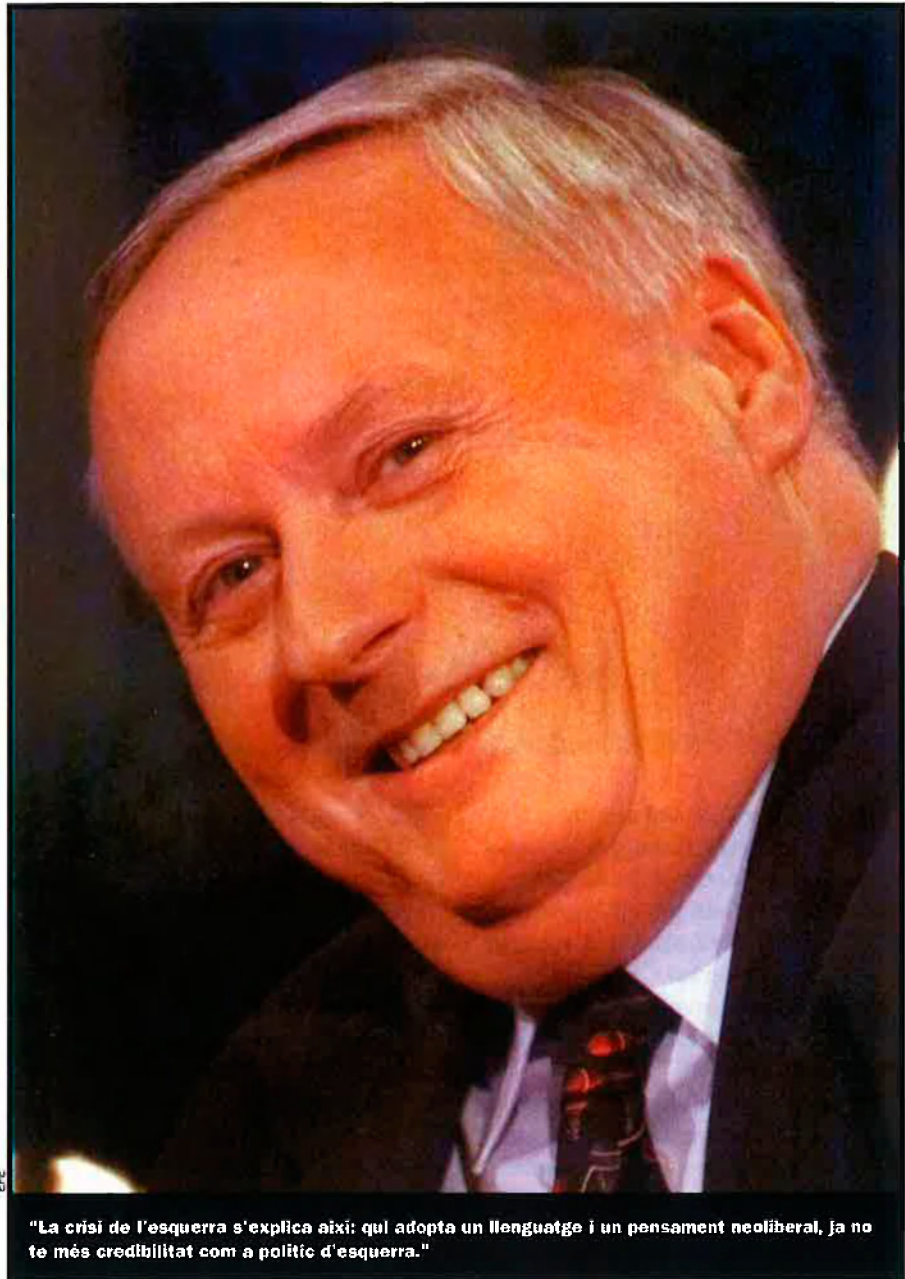
— La política de Tony Blair està retallada a la perfecció per a Anglaterra. Els seus remeis no es poden traslladar al món no anglosaxó. I aquest és justament el greu error que van cometre aquells dirigents socialdemòcrates que l'han imitat literalment a Europa.

— Des de 1998, Gerhard Schröder ha orientat l'SPD cap "al nou centre". Cap a on porta aquest tomb?

— Fins ara ha portat directament l'SPD cap a dramàtiques derrotes en tots els sentits. En el nombre d'afiliats i en tota una sèrie de greus derrotes electorals regionals. És cert, però, que ara Schröder, a cent dies de les eleccions regionals, intenta portar l'SPD cap al seu origen, és a dir, la justícia social. Em pregunto, però, si resultarà encara convincent o si no deu ser massa tard per a aquesta estratègia.

— Com és de gran el risc de perdre les eleccions polítiques previstes per al proper 22 de setembre?

— És difícil fer previsions, i no tant pels errors de Schröder, sinó més aviat pels més colossals encara del seu rival conservador, Edmund Stoiber.

"La crisi de l'esquerra s'explica així: qui adopta un llenguatge i un pensament neoliberal, ja no te més credibilitat com a polític d'esquerra."

"El 1968 estava marcat pel marxisme. El moviment antiglobalització és més lliure ideològicament, més pragmàtic"

Sembla increïble, però el CDU/CSU presenta el 2002 un programa electoral idèntic al de Kohl de 1998. Cal tenir un cara molt dura per tornar a proposar als alemanys la mateixa Alemanya de l'antic patriarca del CDU.

— Tant Schröder com Joschka Fischer, amb cinquanta anys, són els represen-

tants en el poder de la generació del 68. La crisi de l'esquerra no dependrà de l'ocàs de totes les utopies d'aquella època?

— No crec que la crisi de l'esquerra depenga de l'ocàs d'aquella època. Al contrari, avui notem que la confrontació amb la ideologia neoliberal,

Lafontaine -dreta, conversant amb un altre dirigent del seu partit-, reconeix que ara Schröder intenta orientar el seu partit cap a la justícia social, però adverteix que potser ja és massa tard.

amb les perversions del mercat global i de l'especulació financera torna a portar, sobretot, els joves al panorama polític. Aquests són els temes previsibles que poden ajudar a superar la crisi de l'esquerra.

—Vol dir que el moviment antiglobalització té les mateixes potencialitats utòpiques i socials del 68?

—Sí, amb la notable diferència que el 1968 estava marcat pel marxisme i altres doctrines de caràcter determinista. El moviment antiglobalització està més lliure ideològicament, és més pragmàtic.

—L'esquerra perd també quan no parla el llenguatge dels sindicats, dels aturats i dels marginats?

—La història ens ensenya que l'esquerra guanya només quan és la primera a formular reivindicacions ben concretes. Plantejar solament objectius ja obsolets, com ara la defensa de l'estat social existent, no és suficient. L'esquerra ha de passar al contraatac lluitant pel programa més concret del moviment antiglobalització, per exemple la introducció de la "taxa Tobin" per frenar l'especulació financera. Fins que no es lluite per progra-

mes d'aquest tipus, cap polític d'esquerra serà veritablement creïble avui dia.

—Com jutja, doncs, les reivindicacions més tradicionals dels sindicalistes, com ara Sergio Cofferati?

—Conec massa poc el treball de Cofferati com per fer-ne un judici fonamentat. En canvi, li puc donar un judici sobre D'Alema. Com a *premier* d'esquerra m'ha decebut. Una de les causes de la crisi de l'esquerra a Itàlia és segurament que, com a primer ministre, D'Alema estava massa compromès amb les posicions del *new labour* de Blair. Un error imperdonable com hem pogut veure amb la victòria de Silvio Berlusconi.

—Ser d'esquerres, fins i tot en el segle XXI, significa tenir un somni?

—Jo fins i tot diria que sense utopia o una visió del futur no es pot fer política d'esquerres. Tot partit d'esquerra mor en el moment en què apaga el foc utòpic que la gent necessita. Avui dia, i seguint Kant, cal una revolució de l'orientació moral. Aquest renovat sentit de la humanitat i de la justícia és justament el que l'esquerra i el moviment antiglobalització han de fer visible.

—Quina és la seua utopia en l'actualitat?

—Veure un món on cada ésser humà tinga la possibilitat de dur una vida digna de ser viscuda.

Stefano Vastano

© L'Espresso-EL TEMPS

Traducció: Maria J. Seguí

Cines Babel
Cines Albatros
Cines Babel

YI YI

Dirigida per Edward Yang

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS:
3,61€ tota la setmana.
(cal acompanyar justificant de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
3,61 € de dilluns a dijous

Vicente Sancho Tello, 10. VALÈNCIA

